

Školní rok 2021/2022

**Program prevence rizikového
chování na Základní škole
Dukelských bojovníků a
mateřské škole, Dubenec**

Mgr. Lucie Baliharová
1. 9. 2021

1. Charakteristika školy a její vnitřní zdroje

1.1. Charakteristika školy

a) Charakteristika budovy

Základní škola v Dubenci je plně organizovaná základní škola, sdružuje následující části: základní škola, školní družina, školní klub, školní jídelna – vše v jedné budově, v samostatné budově se nachází mateřská škola (tento PP se však na MŠ nevztahuje).

Velká část dětí dojíždí autobusy, autobusová zastávka se nachází přímo před budovou školy, zastávka pro jednu linku je od školy vzdálena asi 300 metrů.

Pedagogický sbor tvoří vedení školy (ředitelka, zástupce ředitele), 10 učitelek a 2 učitelé, 1 vychovatelka a 6 asistentek pedagoga. Pro žáky 1. stupně jsou k dispozici tři oddělení školní družiny. Školní klub využívají žáci 6. – 9. třídy, případně zde další žáci tráví čas, než jim jede autobus nebo začne odpolední výuka či zájmový kroužek.

Žáci i zaměstnanci školy mohou využívat školní jídelnu s vlastní kuchyní. Pro dodržování pitného režimu si mohou všichni žáci předplatit čaj. Škola je zapojena do akce „Školní mléko“ a „Ovoce a zelenina do škol“. V odpoledních hodinách slouží prostory školy zájmovým kroužkům.

b) Charakteristika materiálně-technického vybavení

V budově školy je 9 kmenových učeben vybavených interaktivní didaktickou technikou, dvě oddělení školní družiny (třetí oddělení družiny se realizuje ve volné učebně...), tělocvična s pódium a posilovnou, knihovna, hudebna s interaktivní tabulí. Hudebna je využívána pro výuku hudební a výtvarné výchovy, jiných předmětů, školní klub, pro konání výstav, besed či přednášek, tvořivých dílen. Ve 2. patře se nachází učebna informatiky s dvaceti pěti funkčními počítači, propojenými do sítě a s připojením na internet, také PC pro střih videa se skenerem. Počítačová učebna byla zrekonstruována na jaře roku 2019. Na chodbách v 1. i 2. patře se nacházejí malé relaxační kouty s pohovkou.

Ke sportovním aktivitám mohou děti kromě tělocvičny (s pódium) využívat za budovou školy travnaté hřiště s doskočištěm a běžeckou dráhou, případně sportovní areál obce, vzdálený 5 minut chůze. Na rozsáhlém školním pozemku se nachází také nedávno zrekonstruovaná školní zahrada s ovocným sadem a parkovou úpravou, pec na výpal keramiky dřevem a prutník, nově i workoutové hřiště. Na jaře roku 2019 byla škole slavnostně předána venkovní učebna – dřevěný altán. Včelíny v nejvzdálenější části pozemku využívají členové včelařského kroužku.

V přízemí školní budovy jsou šatny, kde mají děti od 3. třídy vlastní uzamykatelné skříňky, 1. a 2. třída má šatnu bez skříněk. V přízemí je také školní dílna s elektrickou keramickou pecí a s dřevoobráběcími stroji na přípravu materiálu pro vyučování pracovní a výtvarné výchovy.

Školní jídelna s kuchyní se nachází přímo v budově základní školy. Pro dodržování pitného režimu si mohou všichni žáci předplatit čaj, podávaný v době velké přestávky.

Škola organizuje péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a prostřednictvím logopedického kroužku pomoc při nápravě poruch výslovnosti. Na škole pracuje metodik prevence, výchovný poradce, asistentky pedagoga, škola úzce spolupracuje s PPP a SPC Královéhradeckého kraje – pracoviště PPP Trutnov. Nadaným žákům nabízí zapojení do soutěží a olympiád v různých předmětech. Volnočasové aktivity jsou realizovány prostřednictvím zájmových kroužků.

Vstup do školy je zabezpečen bezpečnostním zámekem, u dveří je nainstalován komunikátor s kamerou a elektrickým vrátným, zaměstnanci využívají pro vstup do školy čipy. Pro zajištění větší bezpečnosti žáků i zaměstnanců a jako preventivní opatření proti vandalismu byl na chodbách, v šatnách a ve vestibulu nainstalován kamerový systém se záznamem.

Učitelé i děti základní školy pořádají řadu tradičních akcí pro rodiče i veřejnost: Den matek, Se světýlky za strašidly, vánoční dílny, koncerty v dubeneckém kostele, ve spádových obcích vystoupení k vítání občánků či rozsvěcení vánočních stromů, Noc s Andersenem, akce pro předškoláky i děti z mateřské školy.

c) Sociokulturní a národnostní charakteristika žáků

K 1. září 2021 je k základnímu vzdělávání zapsáno 144 žáků. Což představuje oproti 1. září 2020 pokles o 8 žáků.

Všichni žáci se hlásí k národnosti české, občanství mají všichni ČR.

Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami: s 1. stupněm PO 4, s 2. stupněm PO 9, s 3. stupněm PO – 19, celkem 12 žáků se vzdělává s IVP. Očekáváme během školního roku změny v počtu žáků s IVP i s PO.

Prostředí

Jde o venkovskou školu, plně organizovanou, s rodinnou atmosférou, která nabízí klidné a bezpečné prostředí v čisté lokalitě a méně početné kolektivy s dobrou možností individuálního přístupu k žákům. Budova školy se nachází zhruba v polovině obce, z jedné strany asi 30 m od silnice, zadní část školy je situována do školní zahrady, za ní následují pastviny, pole, lesy. Děti tak mají možnost trávit dostatek času v přírodě - v době vyučování během hodin tělesné výchovy, výtvarné a pracovní výchovy, v rámci vlastivědných a přírodovědných vycházek a cvičení, po vyučování během pobytu ve školní družině a školním klubu. Využívány jsou i další objekty v obci – exkurze do firmy Magrix a Karsit, obecní sušárna a moštárna ovoce, kulturní akce v kostele, obecní sportoviště.

Na druhou stranu je pro žáky kvůli dopravě komplikovanější přístup k různým kulturním, vzdělávacím akcím, exkurzím apod. mimo obec Dubenec. Nejčastěji je využívána nabídka kulturních pořadů a edukačních programů organizací ve Dvoře Králové nad Labem (Hankův dům, ZOO, DDM Jednička, muzeum, knihovna Slavoj, MAS Královédvorský atd.) Využívány jsou pravidelné autobusové linky nebo objednané autobusy, vždy to ale přináší časové omezení výuky a klade na rodiče žáků zvýšené finanční nároky. Proto je potřeba pečlivě vybírat pořady, které budou pro žáky skutečně přínosné. Snažíme se poznávat i vzdálenější okolí obce a současně zvyšovat fyzickou kondici žáků v rámci exkurzí na kole nebo pěšky.

d) Riziková prostředí ve škole a v její blízkosti

- šatny, WC

- autobusové zastávky, obecní hřiště (200 m), regionální prodejna (100 m), obecní komunikace „Krátká strana“

e) Školní řád

- Přístupný v plném znění v elektronické podobě na www.zsdubenec.cz, v tištěné verzi v ředitelně školy a v pořadači na chodbě vedle knihovny
- Rodiče stvrzují svým podpisem, že se se zněním celého školního řádu seznámili.
- Žáci jsou seznámeni se školním řádem vždy na začátku školního roku.

1.2. Personální zajištění PP

a) Školní poradenské pracoviště

Složení: Mgr. Martina Jonešová (ředitelka školy)

Mgr. Lucie Baliharová (školní metodik prevence)

Mgr. Iveta Malá (výchovný poradce)

Mgr. Lenka Skurčáková (učitelka na 1. stupni)

Školní poradenské pracoviště (ŠPP) zajišťuje poskytování a koordinaci preventivních, pedagogických a poradenských služeb přímo na škole. Poskytuje bezplatné poradenské a konzultační služby žákům, jejich rodičům a pedagogům. Snaží se jim pomáhat při zvládnutí a řešení výchovných, vztahových a výukových potíží. ŠPP stanovuje postup při řešení závažných případů RCH, účastní se výchovných komisí, případových konferencí, schůzek s OSPOD.

Podmínkou pro poskytnutí školní poradenské služby nezletilému žákovi je informovaný souhlas jeho zákonných zástupců. S veškerými informacemi poskytnutými v rámci činnosti ŠPP je nakládáno v souladu se zákonem č.101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů.

Standardní činnost školního poradenského pracoviště

- pracovat se všemi subjekty školy a vytvořit tak širokou základnu primární prevence školní neúspěšnosti a sociálně nežádoucích jevů
- vytvářet podmínky pro společné vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- koordinovat budování příznivého sociálního klimatu třídních kolektivů, případně vytvářet podmínky pro začlenění kulturních odlišností a přijímání sociálních odlišností na škole
- koordinovat dlouhodobou péči o žáky s neprospěchem
- poskytovat metodickou pomoc učitelům při řešení aktuálních výchovných i vzdělávacích problémů u jednotlivých žáků a třídních kolektivů
- prohloubit spolupráci a komunikaci mezi školou a rodiči
- koordinovat poradenské služby poskytované školou se službami školských poradenských zařízení (zejm. pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogického centra, střediska výchovné péče)

b) Školní metodik prevence

Funkci školního metodika prevence RCH vykonává Mgr. Lucie Baliharová, učitelka na 2. stupni, absolvovala specializační studium pro výkon této funkce.

Kontakty: e-mail – baliharova@zsdubenec.cz , 724 680 631

Standardní činnost metodika prevence RCH

- spolupráce s pracovníky školního poradenského pracoviště, třídními učiteli a zákonnými zástupci žáků
- koordinace vytváření a realizace preventivního programu školy
- sledování aktuální situace ve škole
- poskytování metodické pomoci pedagogickým pracovníkům školy při realizaci preventivního programu školy a při provádění jednotlivých preventivních aktivit
- spolupráce s institucemi, které zajišťují odbornou pomoc v problematice prevence rizikového chování
- zajišťování informovanosti žáků nebo jejich zákonných zástupců o činnosti institucí poskytujících pomoc dětem s projevy rizikového (sociálně patologického) chování
- spolupráce se školskými poradenskými pracovišti a dalšími institucemi, které se zabývají primární, sekundární i terciální prevencí
- poskytování konzultační a poradenské pomoci rodičům

c) Výchovný poradce

Funkci výchovného poradce vykonává Mgr. Iveta Malá, učitelka z 2. stupně, absolvovala specializační studium pro výkon této funkce.

Kontakty: e-mail – mala@zsdubenec.cz

Standardní činnost výchovného poradce

- spolupráce s celým týmem ŠPP a koordinace jeho práce
- spolupráce se školskými poradenskými pracovišti
- vyhledávání žáků, kteří potřebují pomoc a jejichž výchova, vzdělávání nebo psychologický a sociální vývoj vyžadují speciální péči
- koordinace inkluze žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- průběžné sledování chování žáků po dobu školní docházky a předkládání návrhů na postup a řešení jednotlivých problémů
- metodická pomoc třídním učitelům při řešení aktuálních problémů třídních kolektivů
- zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- zajišťování průběžné a dlouhodobé péče o nadané žáky
- spolupráce s rodiči nebo zákonnými zástupci dítěte
- shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči a v péči dalších poradenských zařízeních a zajištění těchto informací v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů
- poskytování kariérního poradenství

d) Pracovníci školy

1. Pedagogičtí:

Jonešová Martina, Mgr. (ředitelka školy)
Provazník Ladislav, Ing. (zástupce ředitelky ZŠ)
Baliharová Lucie, Mgr.
Buňatová Jana, Mgr.
Hofmanová Iveta, Mgr.
Lelková Milena, Mgr.
Hrušková Hana, Mgr.
Malá Iveta, Mgr.
Malý Aleš, Mgr.
Frimlová Jitka, Mgr.
Lochař Václav, Ing., Ph.D.
Riegerová Hana, Mgr.
Skurčáková Lenka, Mgr.
Smíšková Romana, Mgr.
Andrlová Dana (zástupce ředitelky pro MŠ)
Dohnalová Kateřina, DiS. – učitelka MŠ
Poličanská Danuše, Mgr. – učitelka MŠ
Vrzáková Lenka – učitelka MŠ

Vychovatelky

Šebková Jana, Bc.
Vaničková Monika
Küffelová Martina
Freislebenová Anežka
Podolníková Věra

Asistenti pedagoga:

Freislebenová Anežka
Podolníková Věra
Šimová Jana
Vaničková Monika

Küffelová Martina
Karbanová Andrea

2. Nepedagogičtí:

Balcarová Jitka (uklízečka)
Šimková Libuše(uklízečka)
Skurčák Vladimír, Mgr. (školník ZŠ a MŠ)
Matějčková Jana (vedoucí jídelny)
Volšičková Jana (vedoucí kuchařka)
Vejnarová Jana (kuchařka)
Krejčová Radka (účetní)
Kovalová Marta (kuchařka a uklízečka MŠ)
Čtvrtečková Renáta (uklízečka MŠ)

Všichni pracovníci vytvářejí fungující tým, vyznačující se vzájemnou důvěrou i ochotou pomoci, sdílet zkušenosti i příklady dobré praxe.

Učitelé nemají své pracovní/kabinety (výjimkou je nově zrekonstruovaný kabinet fyziky/chemie, který sdílí dvě učitelky), nýbrž se scházejí společně ve sborovně. Tato zdánlivá nevýhoda se ukazuje jako výhoda pro stmelení pracovního kolektivu a okamžité informování o problémech i úspěších, se kterými se učitel ve třídě setkal. I když mimo sborovnu po většinu pracovní doby zůstávají vychovatelky a asistentky, potřebné informace o žácích i o dění ve škole si s učiteli vzájemně vyměňují bez problémů. Případné projevy rizikového chování monitorují i ostatní, nepedagogičtí, zaměstnanci školy a informují třídní učitele, případně vedení školy.

1.3. Informační zdroje

a) Odborná a metodická literatura

- V knihovně v 2. patře budovy a v příruční knihovně ve sborovně - přístupná všem zaměstnancům školy, na požádání možno zapůjčit i rodičům. Fond odborné literatury je průběžně doplňován o nové tituly.

b) Webové stránky školy, kontakty

- www.zsdubenec.cz: V záložce Rodiče a žáci <http://www.zsdubenec.cz/poradenstvi/> najdou rodiče, učitelé i žáci informace o výchovném poradenství, o činnosti školního metodika prevence, odkazy na webové stránky zabývající se problematikou RCH i kontakty na odborná pracoviště. <http://www.zsdubenec.cz/bezpecny-internet/> přináší desatero bezpečného užívání internetu jako prevenci hlavně kyberšikany a sexuálního zneužívání.
- Na webových stránkách školy jsou přístupné kontakty všech učitelů.
- ŠMP: Lucie Baliharová, baliharova@zsdubenec.cz, 724680631, konzultační hodiny dle dohody.
- Výchovná poradkyně: Iveta Malá, mala@zsdubenec.cz

c) Schránka důvěry

Schránka důvěry (bílá kovová schránka na dopisy, uzamykatelná) se nachází na začátku chodby na obou stupních školy. Její obsah je pravidelně kontrolován ŠMP. Není však žáky téměř využívána. O její existenci jsou žáci informováni vždy na začátku školního roku třídním učitelem.

2. Analýza současné situace, evaluace PP 2020/2021

Ke zjištění současného stavu rizikového chování ve škole byly využity: evaluace PP 2020/2021, záznamy v „Deníku prevence“, monitoring všemi zaměstnanci školy, rozhovory s rodiči během třídních schůzek, zápisy z výchovných komisí či obdobných schůzek s rodiči.

Děni ve škole, stejně jako dění v celé společnosti, od března 2020 ovlivnila koronavirová pandemie, mimořádná opatření vlády pokračovala i ve školním roce 2020/21. Školy byly opět uzavřené od 14. října 2021. Probíhala distanční výuka, nyní již ukotvená legislativně. Žáci 1. a 2. ročníků se zpět do škol vrátili 18. listopadu 2020. 30. listopadu 2020 se do škol vrátili další žáci, devátý ročník se vzdělával prezenčně, ostatní v režimu rotační výuky (týden prezenčně, týden distančně). Od začátku roku 2021 byly školy opět plošně uzavřeny a žáci se učili distančně....

Celé období bylo mimořádně náročné pro všechny, kteří se podílejí na vzdělávacím procesu, pro žáky, učitele i jejich rodiče.

Prvořadým úkolem na začátku školního roku 2020/21 bylo usnadnit žákům návrat do školy po uzavření škol kvůli koronavirové pandemii a po prázdninách. A to po stránce výukové i psychosociální, eliminovat rizika spojená s přerušením běžné výuky v 2. pololetí školního roku 2019/20 a s přerušením sociálních vztahů, rizika vyplývající z možné nákazy koronavirem ve škole, apelovat na dodržování hygienických opatření (pravidelné mytí rukou, dezinfekce, omezení pobytu na chodbách apod.), současně dodržování pravidel využít k rozvoji osobnosti – respektování a dodržování pravidel a zodpovědnost za zdraví vlastní i zdraví ostatních.

Na žáky, učitele, ale i rodiče v souvislosti s epidemií koronaviru a s uzavřením škol ve školním roce 2019/20 i 2020/21 působily nové stresory: jiný způsob výuky, dlouhodobá sociální izolace, změny v sociálních vazbách a aktivitách, obavy z přerušení sociálních kontaktů se spolužáky a kamarády (ale i učiteli), utlumení zájmových a pohybových aktivit, ztráta pravidelného rytmu, odvyknutí si povinností, každodenní informace o šíření nákazy a s tím spojená úzkost z ohrožení vlastního zdraví či zdraví blízkých osob, obavy z neúspěchu a selhání po návratu do školy.

Ne všichni žáci se výuky aktivně účastnili, potíže se objevily spíše u žáků 2. stupně. Důvodem k neúčasti na výuce a neplnění zadaných úkolů nebyl omezený přístup k internetu a IT, jednalo se o důsledek ztráty pravidelného denního režimu a ztráty motivace k učení, dalším důvodem byl nedostatečně rozvinutý smysl pro povinnost a nedostatek zodpovědnosti za vlastní vzdělávání. S žáky, kteří neplnili své povinnosti a jejichž prospěch byl nedostatečný, vyučující vedli individuální on-line rozhovory, pokud nedošlo ke zlepšení situace, žák i jeho zákonný zástupce byli pozváni k výchovné komisi do školy.

Škola opět nabízela rozmanitý výběr kroužků, plánovala organizovat tradiční zábavné, kulturní a sportovní akce i akce pro rodiče s dětmi, podporovala spolupráci mezi třídami 1. a 2. stupně, bodový systém na 2. stupni měl za cíl snižovat riziko vandalismu a napomáhat práci s třídním kolektivem, k jeho efektivnímu využití vzhledem k dlouhodobému uzavření školy nedošlo. Bohužel kvůli opatřením v souvislosti s pandemií mohly děti navštěvovat kroužky jen první a poslední měsíce školního roku, současně se nemohla uskutečnit řada tradičních či na tento školní rok naplánovaných akcí.

Třídní učitelé i vychovatelky školní družiny využívali nejen mnohá témata v rámci učiva, ale i různých příležitostí, které přinášel každodenní život ve škole i mimo ni, k preventivnímu působení. Během distanční výuky třídní učitelé zařazovali třídnické hodiny, s žáky se snažili komunikovat a zjišťovat jejich potřeby, pokroky či problémy spojené s aktuální situací.

Proti vandalismu a na ochranu životního prostředí byly cílené dlouhodobé celoškolské projekty: Třídění odpadu, sběr druhotných surovin a Sběr kaštanů a žaludů, (plánované akce ke Dni Země se již nemohly uskutečnit). Zvláště na prvním stupni vyučující se žáky využívali k výuce pobyt venku, na školní zahradě či v blízkém lese. Na environmentální výchovu cílila všechna oddělení družiny. Vyučující prvního stupně připravili pro žáky naší školy, ale i rodiče a děti, které naši školu nenavštěvují, třikrát Lesní stezku, první dvě (duben, květen) byly realizovány v době distanční výuky a mohl se jich účastnit kdokoli, třetí, červnové, se účastnily již celé třídy se svými vyučujícími, ale přístupné byly opět pro kohokoli.

Žáci byli vedeni ke spolupráci i mezi třídami, žáci 2. stupně pořádali akce (či pomáhali s jejich realizací) pro mladší spolužáky (Mikuláš, Předškolíčky, pomoc žáků druhého stupně při organizaci akcí družiny), bohužel kvůli pandemii opět v mnohem menším rozsahu než jiné roky. K práci s třídním kolektivem přispěly vánoční besídky a třídní hodiny. Učitelé i v on-line režimu vzdělávání využívali moderní metody učení (kritické myšlení, skupinové učení atd.), které vedou žáky ke spolupráci a toleranci a dávají jim možnost lépe se zapojit do procesu učení i do kolektivu.

Učitelé přistupovali zodpovědně ke svému sebevzdělávání, ve velké míře využívali různých vzdělávacích nabídek v podobě webinářů. Vedení školy organizovalo pro pedagogy i asistenty pedagoga semináře v rámci DVPP – APIV. Jedna učitelka si rozšiřovala kvalifikaci studiem výchovného poradenství, které v červnu 2021 úspěšně ukončila. Ve školním roce 2021/22 se naše škola zapojí do pilotního projektu finského programu k prevenci a šetření šikany, KiVa. Členky KiVa týmu naší školy byly v závěru školního roku proškoleny, aby hned od září mohlo dojít k efektivní implementaci KiVa lekcí do výuky.

Další realizované preventivní programy a aktivity nad rámec výuky:

- Od 4. třídy žáci využívali „Žolík“ (Každý žák obdržel na pololetí dva „Žolíky“, které mohl použít v případě, že zapomněl vypracovat domácí úkol nebo by neuspěl u ústního zkoušení. Nevyužité „Žolíky“ pak mohl žák proměnit za body do bodového systému své třídy.).
- Vychovatelky ve školních družinách pravidelně zařazovaly „preventivní okénka“ (propojení čtení, dramatizace, diskuze, cílem je hlavně zlepšit vzájemné chování a respekt, ohleduplnost, úcta k seniorům), významně se zaměřovaly na environmentální výchovu.
- Učitelky 1. stupně pro budoucí prvňáky třikrát připravily setkání se školou, „Předškolíčky“.
- E-learningového kurzu „Kraje pro bezpečný internet“ se zúčastnili žáci 5. – 9. třídy.
- Tři oddělení školní družiny i školní klub se věnovaly především oblastem ekologie a sociálních vztahů obecně. V prevenci sociálně patologických jevů se zaměřily hlavně na šikanu a krádeže. Děti byly vedeny k smysluplnému trávení volného času, bez mobilních telefonů a tabletů. Družiny byly zapojeny do projektů Celé Česko čte dětem a Čtení pomáhá a do projektu Remobil. Dále se paní vychovatelky zaměřily na pozitivní vztahy k seniorům a na témata související s prevencí xenofobie a rasismu.
- Zdravý životní styl podporovaly akce cykloexkurze (v září 8. třída Po stopách K. J. Erbena, 9. třída Chlum 1866) a cyklovýlety (5. třída okolí Dubence). Žáci 1. stupně se zapojili v období, kdy to bylo vzhledem k protiepidemickým opatřením možné, do projektu Hodina pohybu navíc.
- K prevenci xenofobie a rasismu a k výchově k toleranci a multikulturalitě byl na 2. stupni využit celoroční projekt Postcrossing.
- O třídní zvířátka pečovali žáci 3. třídy – akvarijní rybičky.
- Žáci 9. třídy věnovali finanční částku 1680,- Kč z třídního fondu na pomoc jihomoravským obcím, které poničilo tornádo.

- Teambuildingový výjezd zaměstnanců školy – poznávací zájezd do Kutné Hory a na zámek Žleby.

„Možná rizika, ohrožení“

- Do školního řádu byl od září 2017 zanesen zákaz používat mobilní telefony a další elektronické přístroje. (*Žáci mají zakázáno používat mobilní telefon, MP3, MP4, tablet a další elektronické přístroje v budovách školy a školských zařízení od příchodu do odchodu (po skončení výuky) ze školy (ani o přestávkách), výjimku může povolit pouze pedagog.*) Zákaz byl motivován prevencí kyberšikany a zlepšením aktivní komunikace mezi žáky. Se zákazem používat mobilní telefony i o přestávkách pravděpodobně souvisí zhoršení kázně a zvýšení hluku o přestávkách. Žáci mají současně tendence zákaz nerespektovat a porušovat jej.
- Od školního roku 2019/20 přešla škola na elektronický systém evidence žáků, vedení klasifikace, třídní knihy, komunikace s rodiči atd. – Bakaláři (klasickou žákovskou knížku nadále budou mít jen žáci 1.-3. třídy). Omlouvání žáků do omluvného listu či pravidelná kontrola sdělení školy nebo učitelů nebyly ze strany některých rodičů bezproblémové, proto od školního roku 2020/21 došlo k návratu papírové žákovské knížky, a to za účelem sdělení školy rodičům a omlouvání absence žáka. K evidenci klasifikace bude sloužit systém Bakaláři.
- Na žáky v souvislosti s epidemií koronaviru a s uzavřením škol působily nové stresory: viz výše

Co se nám nedařilo, co nás trápilo minulý školní rok

- opakovaně se řešily problémy v souvislosti s distanční výukou:
 - pozdní či žádné připojení do výuky, časté výmluvy na nefungující internet, neomluvené hodiny
 - neplnění zadaných úkolů
 - nedostatečná motivovanost některých žáků
- učitelé i vychovatelky nejčastěji řešili konflikty mezi žáky
- emoční nevyzrálость několika dětí – záchvaty vzteku, odmítnutí plnit pokyny učitele, urážení se, ubližování spolužákům (rodiče těchto žáků informováni, v kontaktu s paní učitelkou, úspěchy částečné)
- nepodařilo se zorganizovat celoškolní projektový den zaměřený na konkrétní téma prevence RCH

3. Cíle a úkoly na školní rok 2021/2022

Z evaluace a analýzy pro nás vyplývají tyto cíle na rok 2021/2022:

- Prvořadým úkolem je usnadnit žákům návrat do školy po uzavření škol kvůli koronavirové pandemii a po prázdninách. A to po stránce výukové i psychosociální. Eliminovat rizika spojená s distanční výukou ve školním roce 2020/21 a s přerušením sociálních vztahů. Apelovat na dodržování hygienických opatření (pravidelné mytí rukou, dezinfekce, ochrana dýchacích cest ve společných prostorách), současně dodržování pravidel využít k rozvoji**

osobnosti – respektování a dodržování pravidel a zodpovědnost za zdraví vlastní i zdraví ostatních

- b) Udržovat pozitivní klima celé školy i jednotlivých třídních kolektivů.
- c) Zaměřit se na seberegulaci a sociální dovednosti žáků. Využívat pravidelně třídnické hodiny (aspoň jednou za měsíc) pro práci s třídním kolektivem, k vzájemnému poznávání a řešení problémů ve třídách.
- d) Prevenci cílit zvláště na tato témata: zlepšení vztahů v třídním kolektivu / šikana, vulgární vyjadřování; na toleranci a spolupráci; vandalismus; kouření/ zdravý životní styl; multikulturní výchova / xenofobie a rasismus.
- e) Sjednotit postup učitelů vůči nežádoucímu chování žáků (vulgární vyjadřování, pozdní příchody apod.).
- f) Na 2. stupni pokračovat v bodovém systému, využívat ho k prevenci vandalismu i pro práci s třídním kolektivem.
- g) Rozvíjet komunikaci mezi žáky navzájem, mezi žáky a učiteli, mezi učiteli a rodiči, mezi vedením školy a personálem, o problémech informovat rodiče bezprostředně a tím předcházet narůstání problémů, upřednostňovat neformální a osobní komunikaci s rodiči, usilovat o dobré vztahy mezi rodiči a školou.
- h) Alternativy k mobilním telefonům jako náplně trávení času o přestávkách – aktivní přestávky v tělocvičně pro žáky na 2. stupni, aktivní přestávky s měkkými míči na chodbě pro žáky 1. stupně. (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- i) Zlepšit spolupráci a vzájemnou komunikaci mezi učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možným rozvojem rizikového chování.
- j) Pokračovat v nabídce mimoškolních aktivit, případně ji rozšiřovat. (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- k) K prevenci rizikového chování využívat aktuálně různé příležitosti, formy a metody (např. besedy s odborníky, tematická divadelní a filmová představení, četba knih a časopisů s danou tematikou, významné dny atd.)
- l) **Bezprostředně reagovat na aktuální situaci, na aktuální potřeby.**
- m) Aktualizovat krizový plán, informovat o jeho umístění i obsahu ostatní zaměstnance školy.
- n) Zapojoovat rodiče do aktivit školy.
- o) O aktivitách školy nadále informovat na webových stránkách školy, na facebooku i na Bakalářích.

4. Činnosti nutné k dosažení cíle

4.1. Žáci

4.1.1. Všichni žáci

Vždy reagujeme na aktuální situaci a bezprostřední podněty! O svých „neplánovaných“ aktivitách vedou učitelé záznamy. (Kdy, na jaké téma, jak)

a) Dlouhodobé aktivity

- třídění odpadu - celoročně
- sběr papíru – září – Ing. L. Provazník
- sběr žaludů a kaštanů – říjen – Ing. L. Provazník
- využívání spotů Prevencí k bezpečí natočených ve spolupráci s Policií ČR – v průběhu roku – třídní učitelé (zaznamenat do „Deníku prevence“)
- Král sudoku – celoroční – Mgr. Romana Smíšková

- využít pracovní sešity Etické výchovy – v každé třídě minimálně jednou za školní rok realizovat dle situace či s ohledem na probírané učivo jedno téma z Etické výchovy – třídní učitelé/ vyučující OV, RV (zaznamenat do „Deníku prevence“)
- volnočasové aktivity – kroužky – září až květen- jednotliví vedoucí
- bude-li to vyžadovat situace v jakékoli třídě a nebudeme-li ji schopni řešit vlastními silami, požádáme o intervenční program (PPP Trutnov) nebo o spolupráci OSPOD
- implementace finského programu proti šikaně KiVa – Mgr. M. Jonešová, Mgr. H. Riegerová, Mgr. L. Baliharová

b) Krátkodobé aktivity

- celoškolní projektový den věnovaný tematice ochrany životního prostředí a zdravého životního stylu – únor – učitelé kolektivně
- tradiční celoškolní akce připravované a realizované ve spolupráci s žáky:
Se světýlky za strašidly – říjen/listopad – Mgr. L. Skurčáková
vánoční koncert – prosinec – Mgr. L. Skurčáková, Mgr. M. Lešková
sportovní dny, turnaje - v průběhu roku – Mgr. H. Riegerová
Den otevřených dveří s oslavou 90. výročí budovy školy – květen
- školní výlety – květen /červen – třídní učitelé

4.1.2. Žáci 1. stupně

a) Dlouhodobé aktivity

Učitelé budou s ohledem na probírané učivo využívat takové metody a činnosti, které posilují a rozvíjejí mezilidské vztahy, vedou žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjejí vzájemnou komunikaci a upevňují pozitivní vztahy v třídním kolektivu. Zapojují párové a skupinové vyučování.

- Péče o akvárium s rybičkami – 4. třída – po celý rok – Mgr. J. Frimlová
- Hlídej si svého prvňáka – žáci 4. třídy pomáhají prvňákům se adaptovat na školní prostředí – září – Mgr. L. Skurčáková

Družina 1. – 5. třída – Bc. Jana Šebková, Monika Vaníčková, Hana Küffelová

- Celoroční programy obou oddělení družiny i školního klubu jsou k nahlédnutí na webových stránkách školy nebo na chodbě u knihovny. Věnovat se budou především oblasti ekologie a sociálním vztahům, zaměří se na kulturní a společenské chování (CD + kniha L. Špačka: Dědečku, vyprávěj). V prevenci sociálně patologických jevů zacílí hlavně na šikanu a krádeže.
- Všechna tři oddělení budou vzájemně spolupracovat, děti si tedy budou moci hrát spolu a paní vychovatelky a paní asistentka si je příležitostně rozdělí podle zájmů. (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- Paní vychovatelky budou nadále využívat didaktický materiál a knihy: Nejsem z Marsu – multikulturní výchova, knihy s příběhy o zvířatech, M. Drijverová: Kamarádi z velké dálky, Zlobilky, Příšerné zlobilky, A. Kastnerová: O líné babičce, O nevyřádném. Po čtení následuje diskuze s dětmi – mezilidské vztahy, šikana, kriminalita, virtuální drogy.
- Průběžně po celý rok, příležitostně i záměrně, budou využívány motivační hry, hry k rozvoji sociálních kompetencí žáků, dramatická výchova.
- Vychovatelky vedou děti k smysluplnému trávení volného času, bez mobilních telefonů a tabletů.

- Pravidla chování – prevence obecně – děti si společně vytvořily pravidla a ta budou viditelně umístěna v prostorách družiny.
- Každodenní čtení během poledního klidu (20 min., v rámci projektu Celé Česko čte dětem) – mezilidské vztahy.
- Sportuj ve škole – škola se zapojila do projektu, který přináší žákům 1. - 5. třídy v rámci školní družiny jednu hodinu sportovních her navíc – celý rok – Jana Buňatová.

b) Krátkodobé aktivity

- Reagujeme na aktuální nabídku pořadů kulturního zařízení Hankův dům (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- Kraje pro bezpečný internet – soutěžní kvíz pořádaný Královéhradeckým krajem – (5. třída, Mgr. Riegerová)
- Dopravní výchova: průkaz cyklisty – 5. třída – 6 hodin – září – DDM Jednička – Mgr. A. Malý
- Lyžařský výcvik – 4. třída – leden/únor – Mgr. H. Riegerová
- Kurz plavání – ve dvou cyklech všichni žáci 1. stupně (třídní učitelé)
- Logická olympiáda – práce s nadanými žáky – Mgr. R. Smíšková, Mgr. J. Frimlová
- Noc s Andersenem – rozvoj čtenářství a péče o dobré vztahy ve třídě – 2. – 5. třída – třídní učitelé

4.1.3. Žáci 2. stupně

a) Dlouhodobé aktivity

- Bodový systém – žáci 2. stupně (celoročně, Ing. Ladislav Provazník)
- Milosrdné žolíky – 4. – 9. třída – celoročně – třídní učitelé
- Učitelé budou s ohledem na probírané učivo využívat takové metody a činnosti, které posilují a rozvíjejí mezilidské vztahy, vedou žáky ke kooperaci, pomoci slabším, rozvíjejí vzájemnou komunikaci a upevňují pozitivní vztahy v třídním kolektivu.
- Soutěž s týmem z jiné školy vedená rodilým mluvčím (anglický jazyk) – 1x měsíčně – Mgr. Hana Hrušková
- Postcrossing – posílání pohledů do jiných zemí, anglický jazyk - 6. třída – Mgr. H. Hrušková
- Příběhy našich sousedů – 4 – 5 žáků 9. třídy se zapojí do projektu organizace Post Bellum (mezigenerační vztahy) – Mgr. Lucie Baliharová

Školní klub (6. – 9. třída – Věra Podolníková – smysluplné trávení volného času – příprava pokrmů, ruční práce jako alternativa k mobilním telefonům + pozitivní vztah k práci, spolupráce, kreativita)

b) Krátkodobé aktivity

- Kraje pro bezpečný internet – soutěžní kvíz pořádaný Královéhradeckým krajem – září/říjen – Mgr. H. Riegerová
- Cykloexkurze a exkurze, školní výlety dle aktuální situace (s ohledem na protikoronavirová opatření)
- Workshop Duševní zdraví – lektoruje zastupitelka organizace Loono – září
- Projektový den Kurz přežití ve světě financí (finanční gramotnost) – externí lektoři – září
- Adaptační pobyt/nocleh ve škole – spolupráce, empatie, osobnostní rozvoj, vztahy v kolektivu – 6. třída – Mgr. L. Baliharová – září

- Halloween – akce organizovaná 9. třídou pro žáky 2. stupně – třídní učitelé
- Reagujeme na aktuální nabídku Hankova domu a jiných organizací.

4.2. Pedagogové a další pedagogičtí pracovníci školy

- Setkání s metodiky prevence – Mgr. L. Baliharová – PPP Trutnov
- Setkání pracovníků v prevenci RCH – Mgr. L. Baliharová – MěÚ Dvůr Králové nad Labem – OSPOD Dvůr Králové nad Labem
- Učitelé mohou využívat vzdělávacích nabídek MAS Královédvorský, NIDV a dalších institucí
- Studium Kariérní poradenství – Mgr. R. Smíšková
- Konference Vzdělání pro budoucnost (organizátor Mensa ČR) – Mgr. L. Baliharová, Mgr. L. Skurčáková

4. 3. Rodiče

Naplnujeme zásady, které byly formulovány jako kritéria pro získání certifikátu Rodiče vítáni. Všichni zaměstnanci školy jsou připraveni řešit oprávněné připomínky a podněty ze strany rodičů, a to rychle a efektivně, rodičům pak podávat zpětnou vazbu. Tyto zásady naplňují všichni pracovníci školy celoročně.

Rodiče mohou ke komunikaci využívat několik způsobů:

- Osobní kontakt dle dohody
- Telefonicky – 499 694 138, soukromá čísla mobilních telefonů některých učitelů jsou s jejich souhlasem dostupná na webových stránkách školy.
- E – mailem – zs.dubenec@tiscali.cz, osobní e-mailové adresy pedagogů dostupné na webových stránkách školy.
- Systém Bakaláři
- Třídní schůzky - informační schůzka v září (informace o organizaci školního roku, plánovaných akcích, o školním řádu apod.)
 - konzultace k prospěchu a chování (listopad a duben)

Obecně platí: O problémech informovat rodiče bezprostředně a tím předcházet narůstání problémů, upřednostňovat neformální a osobní komunikaci s rodiči.

Na webových stránkách školy záložka PRO RODIČE A ŽÁKY rodiče najdou kromě jiného informace o bezpečném užívání internetu (Bezpečný internet), pod odkazem Poradenství jsou přístupné informace o náplni práce výchovné poradkyně a metodiky prevence RCH, dále zde rodiče najdou užitečné odkazy na portály zabývající se prevencí RCH i kontakty na odborná pracoviště. Pod záložkou ZÁKLADNÍ ŠKOLA – Dokumentace – je zveřejněn Preventivní program na aktuální rok, dlouhodobá Strategie řešení primární prevence, Školní řád, jehož součástí je i Sankční řád.

Rodiče svým podpisem potvrzují (žákovská knížka a prezenční listina třídní schůzky v září), že se seznámili se školním a sankčním řádem. (září)

Aktivita

a) Pořádáme školní akce **pro rodiče s dětmi**: Se světýlky za strašidly (říjen), Den otevřených dveří a oslava 90. výročí školní budovy (květen), vánoční tvořivé dílny (prosinec), vánoční koncert v dubeneckém kostele (prosinec).

b) Dále škola **pro rodiče našich žáků i veřejnost** poskytuje prostor pro volnočasové aktivity (jóga, zumba, nohejbal, volejbal, posilování), pro pořádání celorepublikové výstavy papírových modelů Papír v Dubenci (říjen).

5. Preventivní program a ŠVP

Prevence rizikového jednání je součástí platného RVP osnov a je zahrnuta do schválených standardů základního vzdělávání. Na 1. stupni je začleněna nejčastěji do předmětu prvouka, přírodověda a vlastivěda, na 2. stupni v předmětech občanská výchova, rodinná výchova, přírodopis a chemie. K preventivnímu působení jsou využívány i texty v čítankách, slovní úlohy atd.

6. Krizové kontakty

Linka bezpečí

telefon: 116 111 rodičovská linka: 840 111 234, 606 021 021

Bezplatná linka bezpečí (pro děti a mládež)

telefon: 800 155 155, 800 155 555

Ztracené dítě (pro rodinu a školu)

telefon: 116 000

Bílý kruh bezpečí (pro oběti kriminality)

telefon: 116 006

DONA (pro oběti domácího násilí)

telefon: 251 511 313

Pedagogicko-psychologická poradna, pracoviště Trutnov

telefon: 499 813 080, 605 448 327

Městský úřad Dvůr Králové n. L. - odbor školství, kultury a sociálních věcí

Bc. K. Pištorová - vedoucí odboru - telefon: 499 318 293 Mgr. D. Motalová - vedoucí sociálního oddělení - telefon: 499 318 238, 603 325 068

Obvodní oddělení Policie ČR Dvůr Králové nad Labem

telefon: 974 539 701

8. Přílohy

- Plán proti šikaně
- Krizový plán

Preventivní program schválila pedagogická rada dne 30. 8. 2021 , č.j. ZSD/88/2021

Preventivní program je platný od 1. září 2021.

Vypracovala: Mgr Lucie Baliharová (metodička prevence RCH)

Ředitelka školy: Mgr. Martina Jonešová